

Fiske & Vatten

December 2015

Ute är det äntligen kallt och lite snö. Det är några minusgrader, det är torr härlig luft, det är några cm snö, det är ljust, och det är inte lerigt! Alltså, jag hör ju till de av oss som gillar vintern, på vintern, och sen gärna sommar, på sommaren.

Men det tog tid innan det kom vinter. Några försök har det ju varit, men sen åter till regn, lera och fuktigt mörker igen. Hästarna är glada nu när de slipper leran. De har tjock härlig björnpäls och fryser inte. Jag har fått åka lite skidor, och tidigare lite skridskor, jag är lite ledig och sitter nu vid en sprakande brasa. Bara för en vecka sedan var det öppet vatten på mina dammar, och en junior fångade tre fiskar på fluga!

Jag hoppas nu de flesta av er inte läser detta nu, utan efter en välförtjänt skön juledighet. Därtill vill jag också önska ett riktigt Gott Nytt År!

Vallentunasjön

I projektet kring restaureringen av Vallentunasjön, har vi nu haft det årliga Expertmötet. Där bjuder vi in forskare och representanter från myndigheter att tillsammans med oss diskutera och tolka våra resultat, samt att vara bollplank för våra planer för nästa år.

Själva utfiskningen har nu tagit bort ca 125 ton vitfisk, och däri en icke föraktfull mängd fosfor också. Vi har så klart jobbat mycket med andra åtgärder också. Under 2015 har vi gjort vegetationskarteringar, kollat närsaltscirkulationen i bottensedimentet, provfiskat, studerat hur mycket näring som kommer till från land, och källorna till detta. Vi kollar också om det finns miljögifter i fisken, och har en mycket liten musselodling av vandarmusslor, för att se deras tillväxt, och därmed reningspotential.

Under året har vi också fått en kraftfull insats av trålbåtarna från ringsjöprojektet <http://www.ringsjon.se/> Det var tredje gången vi anlätade dom, för året med helt nya fina båtar och modern teknik.

Nu planerar vi kommande års verksamhet, och upprättar slutrapporten för årets insatser.

Kräftorna

I dagarna kom beskedet att signalkräftan inte ska få finnas längre i Sverige: Beslutet innebär att det blir en rad restriktioner för arterna som finns med på EU-listan, bland annat förbud mot utsättning, att avsiktligt reproducera arterna och förbud mot import.

Självklart är det positivt att man kraftfullt arbetar för att begränsa spridningen av invasiva oönskade arter. Samtidigt borde vår egen myndighet HaV, inse och förstå att signalkräftan är här för att stanna. Att dra i nödbromsen nu, är verkligen för sent. Signalkräftan genererar idag inkomster för landsbygden på 300 miljoner kronor årligen, bara i fångstvärde, och finns idag spridd till 4000 svenska vatten.

Och varför är det så? Jo, HaVsverket, förlåt, myndigheten, som tidigare hette Fiskeriverket, och före det Fiskeristyrelsen, beslöt att i egen regi söka efter, och fann och tog hit, just signalkräftan, som ersättare för den pestdrabbade flodkräftan. Därefter spred man och uppmuntrade flyttning, under många år. Jag inser också, att idag hade man absolut inte gjort likadant. Främmande arter både på land och i vatten, skapar bara problem, eller också katastrof. Men, att nu börja bromsa signalkräftan, är att skapa löje både över myndigheten och EU! Signalkräftan är nu en del av den svenska kräfttraditionen. ”Dessa drycker kräfva kräftor!” sa inte Strindberg, men nästan! Nu ska jag kanske gå ut och lugna ner mig, och prata tröstande med mina kräftor!

"It is those who know little, and not those who know much, who so positively assert that this or that problem will never be solved by science."
- Charles Darwin, Descent of Man

Projektet Regionalt Skärgårdssamarbete

Nu närmar sig förstudien kring att utveckla fritidsbåtstrafiken längs kusten av Uppsala och Gävleborgs län sitt slut. Projektet heter Regionalt Skärgårdssamarbete. Vatten är ju liksom min grej, och har alltid varit. Grunden för ett fortsatt arbete är att kommunerna tillsammans skapar rutiner runt utvecklingen och komplettering kring kustnära farleder, besöksmål och hamnar. Det har visat sig att det är stora skillnader mellan kommunerna hur dessa frågor sköts. Det handlar om åtaganden att ansvara för farleder och bryggor, men det handlar också om en mycket viktig utvecklingspotential, för turismen, och för att profilera den egna kommunen som ett attraktivt boendalternativ.

För båtutturen finns det över 1 500 fritidsbåthamnar i Sverige varav 430 är klassade som gästhamnar. Det totala antalet båtnätter i gästhamnarna under 2014 var 495 224, vilket motsvarar 1 287 582 personer och gästnätter. An-

talet utländska båtnätter i våra gästhamnar uppgick under 2014 till 39 procent, varav båtar med norsk flagg 61 408, med tysk flagg 54 475, med dansk flagg 32 685 och med finsk flagg 17 828. Det finns drygt 1 000 båtklubbar i Sverige med tillsammans 250 000 organiserade medlemmar. Och närmare 2,5 miljoner vuxna svenskar fördelat över 1,5 miljoner hus-håll vistas i fritidsbåt årligen.

Svenskt vattenbruk idag med "hjälp" av Jordbruksverket

I https://www.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/Amnesomraden/Statistik,%20fakta/Vattenbruk/JO60SM1501/JO60SM1501_ikortadrag.htm kan man läsa om hur svenskt vattenbruk har utvecklats de senaste åren. Under 2013 och 2014 jobbade Jordbruksverket med sitt uppdrag att utveckla svenskt vattenbruk. Vi ser nu att näringen definitivt inte har mått bra av denna hjälp! Från 2012 till 2013 minskade svenskt vattenbruks produktion av matfisk med 6 %, en mindre minskning enligt JV, och till 2014, ytterligare 4 % ner. Alltså, på de två år man intensivt främjat vattenbruket har matfiskproduktionen minskat med 10 %, och uppgår nu inte till mer än 9 454 ton. 85 % av detta är regnbåge. Det odlas också lite röding och lite musslor. Utöver matfisken produceras också 1 100 ton sättfisk.

Vi läser också att antalet matfiskodlingar minskar för fjärde året i rad. Inget positivt då? Jo, det totala produktionsvärdet i löpande priser har faktiskt ökat.

Jag har jobbat med vattenbruksfrågor i ledande ställning i ungefär tre år, fram till i våras. Första dagen på det jobbet, träffade vi JV, och de meddelade att viss förändring i lagstiftningen skulle genomföras, men att det skulle ske i samråd med näringen, det skulle inte bli fördyringar, och fortsatt samverkan var en självklarhet. Inget av detta visade sig stämma. Inget samråd skedde, utan alla förändringar skedde över näringens huvuden. Enligt verkets egen konsekvensutredning av sin nya lagstiftning, sa man att det inte skulle bli dyrare för näringen. Detta påstod man, utan att ha en aning om tidigare kostnader. Resultatet blev en fördyring på mellan 5-10 gånger för flertalet vattenbruksföretag. Vad gäller samverkan med näringen, kan vi idag konstatera att Fiskhälsan AB som skötte all sjukvård och alla hälsoprogram för alla odlingsföretag i 25 år, nu är nedlagd. Vattenbrukarnas Riksförbund (VRF) som utgjort samlande part, remissinstans och stått för gemensamma träffar genom åren, har nu också lagt ner!

Låter jag rent av lite bitter? Ja, jag är nog det. Jag såg fram emot samverkan och utveckling, jag trodde på de stora orden, och jag tror på svenskt vattenbruk, både för näringens skull, och för Sverige. Idag är hela det

Give a man a fish, and he will eat for a day.

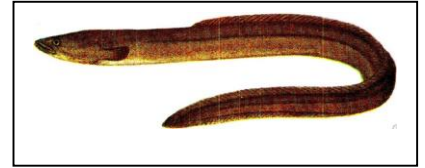
Teach him how to fish, and he will sit in a boat and drink beer all day!

svenska vattenbruket sammantaget, mindre än flera av de större enskilda fiskodlingarna i Norge!

Catch and transport eller ål and let go

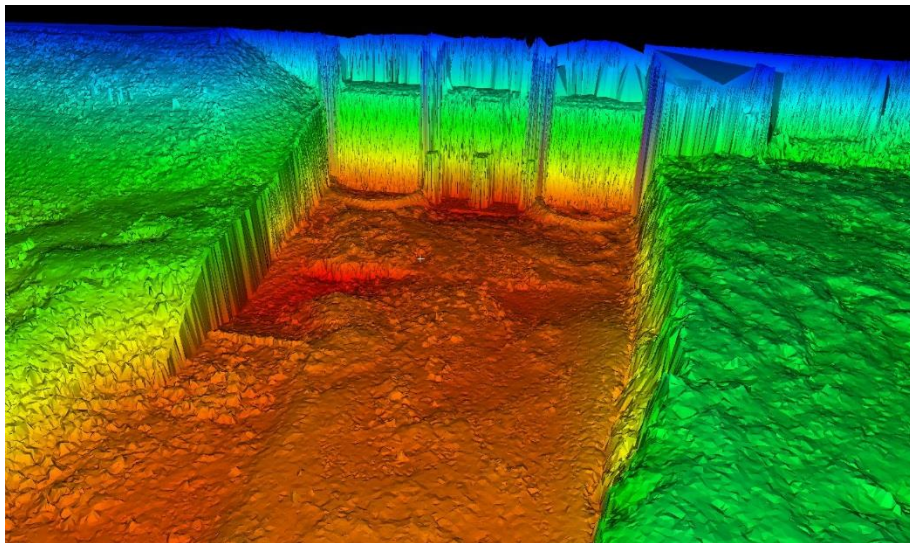
I sjöarna Roxen och Glan i Motala Ström, Östergötland, har i alla år kraftverken haft en skyldighet att sätta ut ål, för yrkesfiskets skull.

Men nu är det ju förbjudet att fiska ål. I ett samarbete med Länsstyrelsen provar man att låta yrkesfiskarna få betalt för att fiska upp ålen, sen körs den på lastbil ner till Bråviken och hamnen i Norrköping, där den släpps ut, för att nu ha mycket större chans att klara sig själv på sin lekvandring tillbaks till Sargassohavet. Ål är ju en robust fisk, så den klarar hanteringen mycket bra. Hoppas bara dom nu förstår, varför vi gör detta för dom, ålarna, så dom leker duktigt och gör nya små ålar!

Norconsult idag

Norconsult är ett av Norges och Nordens största konsultföretag, inriktat

på infrastruktur. Vi expanderar hela tiden. På Örebrokontoret är inriktningen miljö, vatten, vattenkraft och projektledning. Vi jobbar mycket tillsammans kring MKB, miljöprovningar, säkerhetskontroller av dammar, projektering av fiskvägar och dammutrivningar. Våra kunder är ofta stora och små kraftverk, kommuner och myndigheter. Då vi bär ett flertal expertfunktioner är vår roll ofta att jämka ihop åtaganden, miljökrav och effektiv drift, så att myndigheter och verksamhetsutövare blir nöjda. Bil-

den visar en 3D ekolodsbild på en kraftverkskanal och del av själva dammen, under vatten. Med avancerade ekolod kan vi kontrollera att allt ser bra ut, eller göra noggranna skadebedömningar.

Jag reste till...

Jag var på den stora fiskvägskonferensen i Holland. [International Conference on Engineering and Ecohydrology for Fish Passage 2015](http://scholarworks.umass.edu/fishpassage_conference/2015/) Mycket nytt och spännande, mycket teknik, och mycket fiskbiologi. Och även nya viktiga kontakter. Läs mer på http://scholarworks.umass.edu/fishpassage_conference/2015/

Läs- och sevärt

På Norconsult använder vi ofta drönare för att få överblick och dokumentera. Bifogad länk har inte Norconsult gjort, men den är ett mycket vackert exempel på hur man kan överblicka fisk och vattendrag <http://twistedstifer.com/videos/drone-captures-alaskan-sockeye-salmon-run-from-above/>

Ett nytt nummer av Fisheco finns utlagt

<http://www.fisheco.se/> Här kan man på sidan 94, bland mycket annat, läsa om ett nytt och fint stadsnära fiskevatten i Kolbäckån i Hallstahammar.

Vintertid är mötestid

Under vinter och vår har de allra flesta föreningar sina årsmöten. Det gäller inte minst alla fiskevårdsområdesföreningar. Som vanligt finns jag till hands om man har problem eller konflikter, eller bara vill ha hjälp styra upp mötet. Jag deltar som sakkunnig bisittare eller mötesordförande.

Vattenhälsningar och Gott Nytt År

Björn Tengelin

Fiskeribiolog Miljökonsult

Norconsult AB

Stortorget 8

SE-702 11 ÖREBRO

SWEDEN

Tel: +46 (0)19-611 91 38

070-693 04 88

Fax: 019-16 94 92

bjorn.tengelin@norconsult.com

www.norconsult.se

>((((((o>x<o))))))<

